

Náš List

Neodvisno politično glasilo za Slovence

Izhaja vsak torek in petek: ako je ta dan praznik, pa dan poprej. Velja za celo leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrt leta 2 K. — Naročnina se plačuje vnaprej, na naročbe brez istovrstno vposlane naročnine se ne ozira. — Posamezne številke po trafikah po 10 v. Pošilja se tudi „Slov. Gospodinja“ posebej.

Z mesečno prilogo
Slovenska Gospodinja

Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Uredništvo „Našega Lista“ v Ljubljani. Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo je v Kamniku, kamor naj se izvoli pošiljati naročnino in reklamacije. — Oglašje se računajo tristoletna petit-vrsta po 12, 10 in 8 vin. za 1-, 2- oz. 3krat. za večkrat izdatno znižane cene.

Vsebina: Politični komiki. — V francoski šoli. — Politični pregled. — Štajersko: Razno. — Primorsko: Razno. — Kranjsko: Razno. — Raznoterosti. Podlistek: Simon Gregorčič. — Žena in socializem. — Nezadovoljni konj.

Politični komiki.

Zadnje tedne so se vršile na Moravskem deželnozborske volitve iz splošne in kmečke kurije, ki so končale s popolnim porazom mladočeške ljudske stranke. Izid ni nikogar presenetil, kdor je le količkaj zasledoval politično življenje v češkem narodu, zlasti razpadanje mladočeške stranke. Notranja neodkritost in oslabelelost te stranke — Masaryk označuje mladočeštvo kot — duhovno in politično hiranje — nemoč, organizovati lastne vrste na podlagi naprednega in demokratičnega programa, to so vzroki, ki so ugonobili stranko.

Volitve, kakor rečeno, niso donesle nič novega: njih pomen je v tem, da so obstoječe dejstvo statistično označile. — Številke kažejo vzrast soc.-demokratične in klerikalne stranke — za poslednjo je opravljal izvrstno službo ves cerkveni aparat. Iz volilnega boja so odšle kot zmagovalke stranke s krepko strankarsko organizacijo, z določenimi političnimi smotri, dočim so neorganizovane stranke, ki se zibljejo od kompromisa do kompromisa, ostale na bojišču. — Številke kažejo, da imajo le odločne napredne smeri bodočnost, dočim se dvomljivo vedenje gotovo kaznuje: napredni element na Moravskem je po volitvah dosti jačji, kot pred njimi: izvršilo se je radikalno čiščenje.

Smrt mladočeške stranke v teh okoliščinah ni prav nič tragična, ali končno tudi nič komična stvar.

Neizrečeno komičen vtis pa napravlja na človeka način, s katerim je Slov. Narod (št. 268) sprejel in pozdravil ta poraz.

Simon Gregorčič.

Z Gregorčičem je umrl zadnji slovenski „guslar“. Na križišču najbolj širokih in razhojenih cest človeške duše je vstal s svojo liro, tam, kjer mora mimo vsakdo, kdor ne nosi kamena v prsih. Po teh cestah vriskajo množice narodnega navdušenja, tod hodijo sanjavih očij in negotovih korakov oni, ki so jih varali upi, ljudje v pretesni meniški kuti, tenkočutni „Zorini“, deklice v pestri narodni noši, solzeče sramežljive oči pokrite s pisanim predpasnikom: — Gregorčič je bil popularen pesnik!

In če pomislimo, da se je moderna svetovna lirika, in z njo tudi slovenska, umaknila iz hrupnega torišča Gregorčičevega čustvovanja na samotne, le izvoljenim pristopne steze, ki peljejo v nova, dotlej nepoznana, pravljici kraljestva človeške duše, tedaj šele vemo ceniti Gregorčiča kot zadnjega slovenskega popularnega lirika. — Gregorčičeva lirika je kakor kladivo, ki v krepko akcentovanem ritmu kreše iz jekla iskro, da svetijo daleč na okoli in da odmeva udar po celi vasi, moderna lirika pa je kakor tenkočuten seizmograf, ki zariše samo naj-

Mladočehom očita, da so se izneverili svoji preteklosti, svoji svobodomiselnosti itd. Končno patetično vzklika: „Alle Schuld rächt sich auf Erden.“ — To so besede, vredne junaka, ki se mu hoče življenja, ki premika hribe in tre skale; če pa jih deklamira starec, siromašen da se vanj vidi, so neizkončno smešne. — Toda glas prihaja spet ponižnejši: mladočehi so krivi razpada liberalne stranke! — Dalai-Lama je vzrok, da raste klerikalna stranka...

Naš liberalizem se je historično zanesel od Čehov sem, kakor so tudi sicer obili stiki našega in češkega naroda. Pa tudi po svojem bistvu slovenski liberalizem ni drugega kot cenejša izdaja mladočeštva s slabšim tiskom, na slabejšem papirju... Ista neodkritost in oslabelelost, ista desorganizacija tu in tam. Oboji so izgubili ves politični upliv, zapravili ves moralni kredit. Eno prednost imajo mladočehi vendar pred svojimi slovenskimi bratci: več estetičnega okusa. Mladočehi so si s tem, da so se povrnil nazaj na svoj demokratični program (splošna in enaka volilna pravica!) z neko nobleso vzeli politično življenje, ki bi jim tako ali tako pošlo; naši liberalci pa hočejo v počasnem umiranju na vsak način posnemati starega konja.

Tudi na to ne morejo biti naši liberalci ponosni, da pišejo svoji mladočeški materi (ki je sororis loco!) nekrolog; tozadevno se imajo zahvaliti golemu slučaju, da so bile moravske deželno-zborske volitve prej razpisane, kot one za drž. zbor.

Navada je, pobotati se pred smrtjo s sovražniki: zakaj ni lepo, če zapusti človek svet, preden je zravnal svoje račune. Čuden pojav pa je, če se človek v hipu, ko so se mu utrnile po izmučenem obrazu poslednje solze, spre s prijateljem in ga kolne; mi tega — pojava ne umemo. Bazložiti nam bi ga mogla le nam nepoznana tajinstvena psihologija hiranja,

finejše tresljaje in jih odkriva le izvedenemu očesu — lirika je postala aristokratska umetnost.

*

Na široki podlagi zapadne kulture je vzrastla monumentalna Prešernova osebnost, — in nismo je tedaj razumeli, ker segala je previsoko iz tesnih kmetijskih naših razmer, iz katerih so vzkliše našemu mišljenju in čustvu tako pristopne Vodnikove pesmice. Tudi nad Gregorčičem je še deloma vladala ta tradicija idilizma, ko je leta 1864. v Janežičevem „Glasniku“ ukresal svoje „Domorodne iskrice“, trinajst po ritmu in vsebini priprostitih nežnih pesmic. Lahkokrili so ti verzi, mehko žuborečega ritma in polni globoke domovinske ljubezni. Ni po vsebini ni po obliki nimajo še pristne Gregorčičeve fizijognomije, saj še niso bile priče onim odločilnim živlenskimi momentom, ki so Gregorčičevi duši vžgali individualni pečat.

Šele l. 1870. ga srečamo v „Zvonu“ v zanj značilni družbi Stritarjevega „Zorina“; pisatelj pesimizma — Stritar — ga je uvedel v salon poezije. In stopil je vanj s široko mladeniško dušo, ki bi se najraje razlila čez celo božje

v kateri so si naši liberalci na podlagi moderne introspektivne metode pridobili bogate vednosti.

×

V francoski šoli.

(Češko napisal Edvard Beneš; z njegovim dovoljenjem prevel L. L.

Pariz v oktobru 1906.

Iz moje sobe se vidi na dvor. Tu imam priliko opazovati dvakrat v tednu vzgojevanje v francoski šoli. Omenjam, kako bi mogla učinkovati pri nas podobna vzgoja, kolikim otrokom bi naredila prijetno mlado življenje, kolikim mladim dušam bi zapustila krasne spomine na najsrečnejšo dobo njihovega življenja.

Igrajo se tu otroci iz francoske šole. Niso le otroci, so tu tudi odrasli, ki prežive vsako nedeljo popoldne skupno s šolsko mladino pri igri, zabavi in vzgojevanju. Toda med igrajočimi ni razlike, če prav so razne starosti. Vsi postanejo otroci, in le ljudje, ki poznajo otroško dušo, morejo razumeti, kako dalekosežni pomen mora to imeti na vzgojo, ako učitelj zna postati otrok, ako se more vmisliti v njegovo notranjost in ako ga ne uči, ampak vzgojuje.

Tu postane učitelj oče in prijatelj. Nikdar še nisem videl zaupljivejšega in odkritosrečnejšega razmerja med učiteljem in otroci, nikjer še take vdanosti učitelja k otrokom in otrok k njim. Učitelj živi življenje teh otrok. Pride na dvor in podaja vsem otrokom — bodisi peto-šestoletnim — roko, govori z njimi o njihovih skrbih in radostih, pripovedava jim in odgovarja na njih vprašanja, igra z njimi, ponagaja jim, trga se z njimi, a vendar vedno s takim taktom in pedagoško premišljenostjo, da otroci čutijo, kaj jim je on in kaj jim biti mora. V teku celega leta nisem videl ne enega osornega pogleda na kateregakoli dečka, ne enega po-

stvarstvo in se privila ob njegove krasote v sladkem ganutju, in stopil je vanj s tesno črno suknjico, ki mu komaj da prosto dihati. Z lahno tožno sentimentalnostjo so navdahnjene te pesmice, pa naj si bodo narodno-erotične ali refleksivne; ponižen lahen je še njihov ritem, da jih človek nehote spremlja s priprosto melodijo, kedar jih čita — a vendar so že pristno Gregorčičeve, saj iz vsakega stiha spoznavš, da so „ujetega ptica tožba“.

(Dalje prih.)

Žena in socializem.

Spisal Avguštín Bebel.

Žena v sedanjosti.

(Dalje.)

Nekoliko boljše se uredi tako življenje, ako je bil zakon že vnaprej s privolitvijo obeh polovic sklenjen le z ozirom na denarne ali stanovske razmere. Oba zakonca se akomodirata v novih razmerah, da najdeta nekak „modus vivendi“. Prepričati hočejo vsaj javne skandale. Dostikrat store to iz ozirom do svojih otrok. Kako vpliva na vzgojo otrok tako hladno in brezljubezensko življenje starišev, je očitno. Včasih se akomodirajo takemu življenju tudi vsled gmotnih koristi. Prvi, ki vrže kamen po-

svarjenja, niti ene kazni. Otroci čutijo, kaj hoče učitelj, so mu vdani, ljubijo ga. Učitelj živi z otroci in za otroke.

In čisto isto razmerje je med ostalimi do- rastlimi, ki se tu igrajo z otroci. Tudi oni po- stanejo otroci, delajo ter pomagajo učitelju. So to bivši gojenci šole in učiteljev. Ostajajo v stiku s šolo tudi tedaj, ko so jo že opustili, ker prirastli so na njo tako, tako se zaljubili v svoje učitelje, — kateri pravzaprav niso in niso bili njih učitelji, ampak najzvestejši prijatelji, ko so zapustili šolo — da se čutijo v krogu njihovem in v krogu teh otrok najsrečnejše. So tam tudi očetje, katerih otroci se tu igrajo in s katerimi oni skupno sem prihajajo.

Tako je šola tukaj to, kar mora biti — vzgojevalnica naroda, vzgojevalnica v pravem pomenu besede. Očetje, otroci in matere se ne oddaljujejo od šole niti tedaj, ko so jo že zapu- stili. „Mutualité scolaire“ igra tu neizmerno važno vlogo. Šola odločuje v celem življenju, v rod- binskem in javnem, političnem in socialnem. Ko se otroci in odrasli naigrajo, nastane odmor in po njem se razgovarjajo, učitelj razklada tako, kot je razkladal starišem, dokler so bili še otroci. Poučuje in vzgojuje jih še vedno, če prav je morda preteklo že dvajset let, odkar so zapustili šolo. Učitelji imajo vpliv na celo živ- ljenje, imajo v rokah narod v pravem pomenu besede, morejo narediti iz njega, kar oni hočejo.

Enkrat v tednu zvečer — navadno v ne- deljo — se zbirajo k duševni zabavi. Snidejo se v svojih prostorih, kateri so okoli dvora in si izobražujejo duh, ko so si prej okrepili telo. Igra se, poje, predava in konča se vse s skupno večerjo. In vsi tisti, ki so odšli že pred kakimi desetimi leti iz šole, se vdeležujejo vsega tega s svojimi otroci, tako da tvorijo vsi brez izjeme eno rodbino, v kateri so učitelji prvi med ena- kimi. Tiste ideje, katere je skušal učitelj vcepiti v njih duše, vtrjuje danes, deluje dalje, svetuje, poučuje, vzgojuje in tako kaže, kaj je in kaj mora biti učitelj, kaže, kako morejo biti ljudje celo svoje življenje v šoli — kako je življenje samo na sebi šola za te, ki se od nje nečejo oddaljevati in kako je šola vir sreče in zado- voljnosti.

V šolskih prostorih se shajajo vsak večer izven tega delavei t. j. bivši učenci, sedaj do- rastli mladeniči. V zdravih prostorih posede, razgovarjajo in zabavajo se, igrajo šah, biljard, poslušajo razlage učiteljev, telovadijo ter tekmu- jejo, vzgojujejo in izpopolnjujejo se telesno in duševno in ne poznajo smrdljivih z dimom na- polnjenih beznice, kart, alkohola ter sprijenosti.

„Mutualité scolaire“, kot sem že rekel, slavi tu triumfe, šola in učitelj sta tu resnično v službi naroda, izpopolnjujeta v resnici ljudi in jim kažeta vznesenejšje življenske ideale. Tesni stik državljana in učitelja, učitelja in učenca, otroka in dorastlega učinkuje v нравnem oziru res čudežno. Kako se otroci počutijo v tem ovz-

hušanja v zakonsko življenje, je navadno mož. To kažejo mnogi procesi. Zbog svojega moč- nejšega stališča kot mož se lahko oškoduje kje drugje, če mu žena ne ugaja in če ne dobi za- dostenja v zakonu. Žena stopa po stranskih potih mnogo težje, deloma iz fizioloških vzro- kov, kot sprejemajoči del, ker je to lahko ne- varno; deloma zopet, ker je njeni prestopok označen kot hudodelstvo, ki ga naša družba sicer možu odpusti, ne pa ženi. „Pregrešek“ stori samo žena — bodisi kot soproga, vdova ali devica — mož je ravnal v enakem slučaju kve- čem nepravilno, „nekorektno“. Eno in isto de- janje obsoja družba različno, če je stori mož ali žena. Dostikrat se zgodi, da obsoja ravno žena svojo „padlo“ sestro najkruteje, brez vsega usmi- ljenja. Francoski pisatelj Aleksander Dumas pravi zato popolnoma prav: „mož si je vstvar- il dvojno moralo: eno zase, eno za ženo; eno, ki mu dovoljuje ljubezen z vsemi ženami, in eno, ki dovoljuje ženi kot nadomestilo za vedno izgubljene prostosti ljubezen samo z enim možem“.

Ženska zahteva ločitev od moža navadno le v najhujšem slučaju moške nezvestobe ali grdega ravnanja z njo, ker je gospodarski od-

dušju, kako jih to povzneso, more razumeti le tisti, kateri je preživel in spoznal naš sistem bodisi ljudskega ali srednjega šolstva, ali kate- regakoli drugega.

K temu pripomnim še nekaj: Ti učitelji so republikanci in napredni ljudje, izvrstni pe- dagogi in izobraženi možje, šola je svetna, de- demokratična in nima z vero ničesar skupnega, poučuje nrvnost in njen glavni cilj je najprej vzgojevati in šele potem učiti. Ne bomo se toraj čudili, zakaj se toliko piše, da je bila ravno francoska šola, ki je pridobila zmago republiki pri zadnjih volitvah, katere niso presenetile le tujino, ampak tudi Francijo samo, katere zago- tove Franciji srečno bodočnost.

Posvetna šola francoska eksistira dvajset let. Predvsem je nje zasluga, da je na Franco- skem nazadnjaštvo za vedno poraženo in se ne vzdigne nikdar več.

Vmislite se v situacijo, da bi bila vpeljana taka šola tudi pri nas in prevdarjajte logično o posledicah take šole po dvajsetih letih.

Politični pregled.

Avstro-ogrška monarhija.

(Delegacije.) Minulo nedeljo sta se sestali delegaciji in sicer v Budimpešti. Skupni proračun za leto 1907. znaša: zunanje zadeve — 12,145.894 K, armada — 291,160.046 K, mor- narica — 42,850.180 K, finance — 4,355.769 K, računski dvor — 320.179 K; skupaj 350 miljo- nov kron, toraj za 20 milijonov več, kot lansko leto. Z izrednimi potrebami, dalje krediti za mornarico in nove topove, znaša cela vsota, ki naj jo delegacije dovolijo: 417,340.273 K. — Zunanje ministrstvo t. zv. rdečo knjigo v treh zvezkih, ki vsebujejo akte izza maroške konference, dalje dokumente, nanašajoče se na reformno akcijo v Macedoniji in trgovsko-poli- tični spor s Srbijo. — Po sprejemu avstrijske delegacije, je cesar govoril s posameznimi de- legati. Pri tej priliki je z vso resnostjo in od- ločnostjo manifestiral svojo voljo, da se vo- lilna reforma na podlagi enakosti čimpreje reši; s tem je obsodil namero pluralno navdahnjene gosposke zbornice, da vrne predlogo posl. zbornici in jo s tem pokoplje. Napram dr. Šusteršiču je cesar izrazil željo, da se razmere v kranjskem deželnem zboru zboljšajo.

(Zdražitev mesa.) Nerazmerna zdra- žitev mesa v poslednjem desetletju pomenja za avstrijsko prebivalstvo zvišanje izdatkov za več sto milijonov kron na leto; ugodna rešitev tega vprašanja je naravnost življenskega pomena za revnejše sloje. Predvsem je zvišala mesne cene av- strijska carinska politika, ki je zaprla tuji živini našo mejo. Priznavamo, da potrebuje naše kmetij stvo carinskega varstva, vendar pa je skrb modre politike, da ob obstoječem nedostatku domače živine ne seže predaleč: kajti z zmanjšanjem

visna in je vsled tega prisiljena smatrati zakon kot nekako oskrbovalnico; deloma pa tudi vsled tega, ker nima potem v človeški družbi nič kaj zavidljivega stališča. Smatra se ločeno ženo kot nekaj srednji spol, če niso okoliščine ravno take, da obeta občevanje z njo kake ko- risti. Če so torej vendarle ženske tiste, ki za- htevajo v največjih slučajih ločitev od svojega moža, je to samo znamenje, kako moralno torturo morajo prenašati. Na Francoskem so bile že leta 1884, torej še pred novo postavo, ki olajšuje zakonsko ločitev, ženske tiste, ki so zahtevale skoro vse ločitve od mize in po- stelje. In do tega leta ni mogla žena zahtevati drugače zakonske ločitve, kakor če je pripeljal njeni soprog žensko, s katero je imel intimno občevanje, proti njeni volji v njuno stanovanje. Tako je bilo podanih zahtev po ločitvi zakona povprečno na leto

	od žensk	od moških
od 1858—1861	1729	184
„ 1861—1866	2135	260
„ 1866—1871	2591	330

Pa tudi statistike iz drugih krajev in dežel nam pričajo o tem. Poleg tega nam kažejo, da

konsuma se zmanjša tudi produktivna moč pre- bivalstva, ki utegne imeti dalekosežne narodno- gospodarske posledice. Odpomoči se da sedanjemu zlu tudi s scenitvijo krmil in znižanjem prevozne tarife za živino na državnih in zasebnih želez- nicah. Končno z organizacijo živinorejskih za- drug, da se zviša živinska produkcija in z ustanovitvijo občinskih klavnic, da odpade često predrago in neracionalno posredništvo mesarjev.

Balkan.

(Bilanca srbske politike Goluchowskega). Goluchowski je naslanjal svojo politično operacijo na napačni kalkul, na padec Pašićevega kabineta. Nasprotno je Pašićevo sta- lišče zelo vtrjeno in te slabe informacije le ka- žejo, da naš diplomatični zastopnik v Belemgradu, baron Ozikann, ni mož na svojem mestu. Go- spodarska bilanca dosedanje naše politike: za avstrijsko industrijo je srbski trg izgubljen, av- strijskim konsumentom je zdražila meso in jim iz žepe vkradla nekaj sto milijonov kron; Sko- dova tovarna, če tudi je imela tako v visoki osebi grofa Goluchowskega agenta, je brez srb- skih naročil. Francoska tvrdka Pigeon v Bor- deaux je sklenila z belgrajsko klavnico pogodbo za 160.000 prešičev na leto v teži 15 milijonov kg, dočim jih je Srbija v Avstrijo prejšnje leto izvozila le 140.000. Z Angleško se bode srbska vlada v kratkem začela pogajati in tako se Srbija emancipuje od Avstrije... Politični uspeh Goluchowskega v Srbiji: zvišala se je srbska državna zavest, sovraštvo do Avstrije, ki nam ob našem izpostavljenem položaju na Balkanu utegne biti usodno; Srbija se nagiblje k anglo- francoski koaliciji, ki v velikih obrisih že ob- stoji. — Če bomo hoteli obnoviti trgovsko po- godbo s Srbijo, se bo to zgodilo le z veliko gospodarsko in politično kapitulacijo. — Naloga sedanjega zunanjega ministra Ehrenthala je, da v svojem delegacijskem ekspozitu poda uspeš- nejši in modrejši srbski program.

(Prestolni govor v črnogorski skupščini). Knez Nikola je ob otvoritvi prve črnogorske skupščine naglašal poleg pri- jateljskega razmerja z Rusijo, Avstrijo, Nemčijo in balkanskimi državami uspehe dosedanje vlade: kovanje lastnega denarja, razvoj trgovine in in- dustrije, zgradba barske luke, železnice Bar- Podgorica, cest, dalje plovba na Skadrskem jezeru, načrti za privabljenje tujega kapitala, načrt za armadno reformo. Kot zaslugo svoje vlade je našel tudi dvignjenje kredita v ino- zemstvu, ki pa, žal, ni kdove kako dvignjen: to pričajo ponesrečeni poskusi dobiti potrebni kredit za nabavo topov in potreba v tem po- gledu naslanjati se na druge (Bolgarijo, Srbijo).

(Rekonstrukcija bolgarskega kabineta). Žurnalistika pozdravlja enoglasno odstop Petrova. Zlasti opozicijski listi, ki mu pripisujejo vse neuspehe v zunanji politiki, zlasti v macedonskem vprašanju. Novi predsednik

število zahtev po zakonski ločitvi hitreje narašča kakor pa se množi istočasno število prebival- stva. V Švici je zahtevalo leta 1892. ločitev za- kona 229 mož in 492 žensk. Torej zopet število pri ženski mnogo večje. Na Dunaju se je lo- čilo od leta 1870. do 1871. le 148 zakonov, osem let potem že 319. Ali na Dunaju, v pretežni večini katoliškem mestu, je ločitev zakonov raz- meroma težko doseči, ali vendar se je izjavil že v sredi osemdesetih let neki sodnik: „Tožbe zaradi kršenja zakonske zvestobe so že tako pogoste kakor tožbe zaradi ubitih šip“. Na Angleškem je prišla ena ločitev v letu 1867. že na 652, leta 1886. na 527.

V Združenih Državah Severoamerikanskih so ločili leta 1867. 9927 zakonov, devet let ka- sneje 25.535. Vsega vkup je bilo ločenih od leta 1867. do 1886. dobro tretjino milijona zakona in sicer so bili krivi ločitve moški v dvakrat to- liki meri kakor ženske.

Vzrok, da je število ločenih zakonov ravno v Združenih Državah tako visoko, je pač iskati najprej v tem, da se tu ločitvi ne stavlja bogve kakih ovir, drugič pa tudi v dejstvu, da za- vzema žena v Združenih Državah mnogo bolj neodvisno stališče ka-

Petkov, je voditelj stambulovske stranke, ki je Avstriji prijazna. Zunanje ministrstvo je prevzel Stančev, ki ima v evropski diplomaciji obširne osebnosti zveze. Prvi uspeh premembe v ministru je zboljšanje odnošajev z Rusijo: ruski diplomatični agent v Sofiji, Ščeglov, ki je bil dalje časa na dopustu, se povrne sredi decembra nazaj na svoje mesto.

Francija.

(Demokratizacija armadnega in diplomatičnega zbora.) Vzlic temu, da je republikanska večina v volilnem boju numerično sijajno zmagala nad protirepublikanskimi strankami, vendar nje vlada toliko časa ni na trdni in solidni podlagi, dokler poleg že obstoječega republikanskega uradniškega zbora ne postavi armadni in diplomatični zbor; kajti na teh treh stebrih sloni vladanje v moderni državi. Temu cilju služi odprava vojnih sodišč, kojih justica je v Dreifusovemu procesu in v slučaju inventarizacije cerkvenega imetja (ko so nepokorni častniki odšli nekaznovani) postala uprav neznosna; sedanji vojni minister Piquart jo je občutil na lastnem telesu. S tem da zapadejo vojaške osebe, ki zagreše kak kazenski delikt, civilni justici, se brezdvomno zlomi kastovni duh v armadi. [Vojni minister je demokratiziral avangment s tem da je določil starost — izimši izredne slučaje nadarjenosti in zaslug — kot edin razlog avangmenta. — Zunanji minster Pichon (Pišon) namerava premeniti diplomatični personal: za informacijsko in reprezentacijsko službo v tujini hoče poiskati v republikanski stranki pripravnih mož, ki so zmožni dati državi strokovno in politično poročstvo.

Anglija.

(Svobodna šola). Sedanja liberalna vlada je v volilni kampanji obetala, da odpravi šolski zakon z l. 1902, ki določuje državno subvencijo verskim šolam. Ker je največ konfesijskih šol v rokah anglikanske državne cerkve, so pripadniki sekt, takozvani konkonformisti odpovedali davke. Liberalna stranka, ki so ji konkonformisti in katoličani izdatno pomagali do volilne zmage, je izpolnila obljubo s tem, da je podržavila ves pouk, izločila konfesionalni pouk iz učnega načrta in napravila nastavljanje učiteljev na državnih šolah neodvisnim od njih konfesije. Spodnja zbornica je ta zakonski načrt že odobrila, lordi — med njimi dva tucata anglikanskih škofov — pa ga je izpremenila z vsemi proti liberalnim in katoliškim glasovom z neštevilnimi dodatki, da je po izjavi liberalne stranke nesprejemljiv. S tem se je rodila politična kriza, ustavni konflikt med gorenjo zbornico na eni, in spodnjo ter vlado na drugi strani. Ustavno sta obe zbornici ravnopravna faktorja, dejansko pa tiči težišče angleške politike v spodnji zbornici, ker temelji na širokem, demokratičnem fundametu. Zato izide iz tega ustavnega boja gotovo kot zmagalka, kakor hitro se ni mišljenje v ljudstvu od zadnjih volitev sem prevrglo.

kor v katerikoli drugi državi, in zato se tudine da v taki meritirizirati od svojega moža, kakor je to žal drugod v navadi.

Povsodi opažamo tudi, da se dogodi v višjih krogih skoro polovica več ločitev kakor v nižjih. Vedno rastoče število zakonskih ločitev nam še izpričuje, da so zakonske razmere v obče vedno slabše in da se faktorji, ki povzročajo ločitev, množe vedno bolj. Spoznamo pa tudi iz tega, da je vedno več žensk, ki se hočejo otresti neznosnega jarma.

Zakonske nezgode rastejo in korumpiranje zakona jemlje na obsegu v isti meri, kakor postaja boj za vsakdanji kruh vedno hujši in se poniža zakon vedno bolj do denarne špekulacije. Rastoče težkoče, ustanoviti si lastno družino, preplašijo marsikoga, da se sploh ne poroči. Tako postaja obče govorjenje, da se mora ženska omejiti samo na domači krog, da mora izpolnjevati le svoje dolžnosti kot gospodinja in mati — vedno v večji meri nezmisljena fraza. Po drugi strani množe take razmere iskanje izvenzakonskega zadostenja spolnemu nagonu. Tako se množi število prostitutk, število

Štajersko.

Narodni svet za Štajersko. Slovenski štajerski državni in deželni poslanci so imeli v nedeljo 25. novembra 1906 v Mariboru zaupno posvetovanje, pri katerem so sklenili naprositi Slovensko društvo v Mariboru, da isto v imenu sedanjih državnih in deželnih poslancev skliče zaupni shod v Maribor, na katerega naj se pokličejo vsi sedanji državni in deželni poslanci ter 30 zaupnikov, med katerimi imajo enako zastopane biti vse sedanje politične struje štajerskih Slovencev. Na tem shodu se ima izvoliti Narodni svet za štajerske Slovence ter jednoten centralni volilni odbor za bodoče državnozbornske volitve. Zaradi ustanovitve narodnega sveta stopi naj Slovensko društvo v dogovor s političnim društvom Naprej v Celju.

Akad. tehn. društvo „Tabor“ v Gradcu je imelo 28. listopada 1906 ob 8. uri zvečer v prostorih restavracije „zum Bier-Jakl“ žalno zborovanje povodom smrti pesnika Simona Gregorčiča.

Društvo „Zvezda“ na Dunaju priredi v nedeljo 2. decembra 1906 v restavraciji Schwarz (prej Matalloni) I. Auerspergstrasse 6 (ozir. I. Doblhofgasse 9) zabavni večer. Na vsopredju so pevske in klavirske točke, tamburanje, dalje šaljiva pošta in prosta zabava. Prijatelji društva dobro došli!

V Celju bodo morali vsi, ki v mestu stanujejo, plačevati za novo nemško šolo v Gaberjah od začetka prihodnjega leta davek 1 vin. od vsake krone, ki jo dajejo za stanovanje.

Ptujski „Štajerc“ postane baje z novim letom tednik. Ta nemškutarski list je v slovenskih krogih silno razširjen. Najmanj krivde v tem pogledu ne nosi klerikalizujoča politika slovenskega vodstva, ki je napredno misleče elemente siloma pehala v nemški tabor.

Odbor celjske čitalnice je sklenil v zadnji seji ustanovitev javne ljudske knjižnice.

Primorsko.

Pogreb Simona Gregorčiča se je izvršil nad vso mero sijajno. Udeležilo se je sprevoda do 7000 ljudi, med njimi notar Gruntar, goriški okr. glavar grof Attems, sežanski okr. glavar Rebek, ljublj. župan Hribar, pisatelji Meško, Vrhovnik, Trinko, Medved, dalje ravnatelji srednjih šol, šolska mladina iz „Šol. doma“, vadnice, realke, gimnazije in ženskega učiteljskega, dalje Sokol, Kat. delavsko društvo, Delavsko podp. društvo z zastavami. — Na Goriščeku so zapeli pevci in pevke „Glasbenega in pevskega društva“: „Nazaj v planinski raj!“, v cerkvi pa: „Blagor mu!“ Za časa pogreba so bile zaprte trgovine v vseh ulicah, koder se je pomikal pogreb. Iz slovenskih in italijanskih hiš so vihrale črne, žalne zastave. Na Goriščeku sta se poslovila od pesnika profesorja Berbuč in dr. Ozvald. Truplo so prepeljali v rodni kraj, na pokopališče

zakoncev pa pada. Poleg tega se množi še število onih, ki zadoščajo svojemu spolnemu nagonu na nenaturni način.

V posestvujočih slojih naše družbe ni čestokrat žena nič drugega, prav kakor svoj čas pri starih Grkih, kakor navadni aparat za roditev legitimnih otrok, čuvarica hiše ali strežnica v razuzdanosti ruiniranih soprogov. Mož ima v svojo zabavo in ljubezenske potrebe htere (ljubavnice) — pri nas kurtizane ali metrese imenovane — ki stanujejo v krasnih palačah najlepšega dela velikih mest. Tisti, ki jim premoženjske razmere take potratnosti ne dovolijo, pohajajo tako pred kakor po poroki svoje frine, (frina je bila ena izmed najslovičnejših grških heter. Prevajal.), za katere jim srce mnogo bolj bije nego za lastno ženo; pri njih se zabavajo brez vsakega sramu — kaj, saj je dobiti celo nekaj zakonskih žen v takozvanih „višjih in omikanih slojih“, ki se jim zdi tako amiziranje nekaj povsem naravnega!

(Dalje prih.)

v Libušnjem; v Solkanu, Kanalu, Vovčah in Kobaridu so mrtvemu pesniku priredili žalno manifestacijo. — Masko rajnika je napravil kipar Peruzzi, fotografiral je mrtveca na mrtvaškem odru Gvaje v Gorici.

Ločitev cerkve in občine. Pri razpravi o proračunu za l. 1907. je tržaški mestni svet na predlog svetnika dr. Mracha sklenil ločitev občine in cerkve; dosledno so se črtale skoro vse postavke iz proračunskega oddelka: Bogočastje in slovesnosti. Predlog je bil sprejet z 22 proti 21 glasovom.

Kranjsko.

„Slov. Narod“ je že zopet nalagal svoje bralce. Kot nepoklicani zagovornik dež. odbora (naj nam vendar odgovori na vprašanja, čemu ravno on zagovarja dež. odbor?) je v soboto prinesel senzačno vest, da v zadevi dra. Robide tudi najvišja zdravstvena oblast odobrava sklep dež. odbora in da smatra odpust dra. Robide iz službe vsled njegovega naravnost brezprimerne postopanja kot popolnoma utemeljeno in zasluženo, da si obžaluje, da je zavod izgubil nadarjenega zdravnika. Ta vest je imela namen zbegati javnost ter delati „stimungo“ za dež. odbor in njegovo „brezprimerno postopanje“. Vsled tega se je podala deputacija permanentnega odbora obstoječa iz gg. E. Kristana, dra. V. Ravniharja in dra. Jos. Stojca k dež. predsedniku, ki je na tozadevno vprašanje izjavil, da kolikor je njemu znano, se zdravstveni svet mej tem časom ni zbral, da pa tudi povoda ne bi imel pečati se s to zadevo. Na to je šla deputacija še do predsednika zdravstvenega sveta gosp. svetnika dra. Zupanca, ki ji je zatrdil, da zdravstveni svet, ki je posvetovalni organ dež. vlade, te zadeve sploh ni obravnaval, da v to ni bilo povoda ter da aktov dež. odbora ni niti imel na upogled. Tako torej. Vprašamo pa, ali je tako bojevanje pošteno? „Ne ubijaj“ — pravi božja zapoved. „Narodu“ ni bilo dosti, da je neutemeljeno sodbo dež. odbora napravil za svojo sodbo; v celi vrsti notic skrajno obrekljive vsebine je potem svoj strup brizgal na od dež. odbora na cesto vrženega slov. zdravnika. Dež. odbor je ubil dra. Robido samo enkrat — „Narod“ pa, ki ga cela zadeva prav nič ne briga in ki ga nihče ni spravljal v kako zvezo, ne prejenja ubijati nesrečno žrtev. Junaško, pa plemenito delo je to! O tem ima vsa poštena slovenska javnost svojo sodbo in na tej sodbi ne bo prav nič izpremenila kaka naročena zaupnica kakega županstva tam pri D. M. v Polji. Da v svoj zagovor izrablja „Narod“ klerikalnega dra. Divjaka in klerikalno županstvo, je najboljši dokaz za njegovo — slabo vest.

Nezadovoljni konj.

Bajka za odrasle. Spisal R.

Nekoč je živel konj, čeden in močen po telesu. Pa tudi pameti je bil tolike in z lahkoto je uvidel, da je njegova natura konjska, tedaj zavzemajoča prav častno mesto v božjem stvarstvu.

Prišel pa je polagoma do spoznanja, do čudnega spoznanja. Ogledal si je svojega gospodarja dodobra in videl je, kaj se skriva v njegovi notranjosti. A, ni mu bilo treba napejati svojega duha: nameni tega človeka so se brali na njegovem obrazu, kljub temu, da je zavijal svoje oči in vzdihoval k nebu.

V konju se je vzbudilo nekaj posebnega; postal je nezadovoljnej. Zavedel se je svojega siromašnega življenja, kajti, v potrti kripi in dan na dan je vlačil težke tovore po rebrih in razdrapanih cestah. Ako je omagoval pod težo bremena, je dobival ostre švrke po rebrih, zvečer pa le pest ovsa. Njegov gospodar je bil enak večini drugih ljudi: trdo in naporno delo konjevo mu ni koristilo prav za prav nič, njegovo nprav ni postala nič boljša in plemenitejša.

Kako je prišla ljubljanska plinarna v slovenske roke. O tem poroča neki delničar te delniške družbe iz Monakovega v listu „Wiener Deutsches Tagblatt“ nastopno. „Pogodba med plinarno in mestno občino ljubljansko je potekla letošnje poletje. Glasom dne 16. julija t. l. na občenem zboru plinarne predloženega letnega poročila so bili pogoji za novo pogodbo z občino nevzprejemljivi, na drugi strani pa je občina ponudbo za nakup plinarne odklonila. Pričakovati je bilo torej pravde med občino in plinarno. Razsoditi bi bilo o pravnem vprašanju, je-li občina dolžna prepustiti mestni svet za polaganje cevi — brez odškodnine. Za pravdo je imela plinarna na razpolago rezervni fond 125.000 K, ter je potemtakem tem mirnejše se zamogla spustiti v pravdo, ker je celovška občina v podobnem slučaju zmagala v vseh treh instancah. Glasom omenjenega poročila upravnega sveta plinarne je bilo torej očitno, da namerava plinarna pričeti pravdo. Namesto tega pa je delničarje nakrat presenetila vest, da je upravni svet na zadnjem občenem zboru svoja mesta odložil ter da so bili v upravni svet voljeni člani slovenskega občinskega sveta, ki so bili vže v posesti polovice vseh delnic — od 500 — 276.“ Imenovani časopis poroča, da je bil pri tej kupčiji režiser upravni svetnik O. B. (Bamberg) ki je baje že od l. 1904. delal na to, da bi delnice odstopil občini. Kako se je pogajal, ni znano; dovelj, g. B., ki je imel doslej le 10 delnic v svoji posesti, je štel nakrat 70 delnic kot svojo last. Nakupil jih je v Avgsburgu in Monakovem. Mej tem je obč. svet v tajni seji dovolil potrebne svote; občina je bila pripravljena, kupiti delnice, toda le toliko, pa tudi ne manj, nego jih je potrebno za varovanje večine, to je 250 komadov. Na to se je sklepala kupčija — seveda strogo tajno. G. B. kot mešetar je slednjič dosegel trikratno ceno nominalne vrednosti vsake delnice, t. j. 1200 K namesto 400 K in g. viceprezident S. (Samassa) in upravni svetnik J. L. (Luckmann), mladi dedič pok. bankirja, ki so ga po očetovi smrti spomladu koptovali v upravi svet, sta prodala vse svoje delnice, pri čemer je g. B. baje 45.000 K, g. L. 80.000 K „profitiral“. Sedaj so morali tudi drugi upravni svetniki hočeš nočeš iti za njimi — in Judeževa kupčija je bila sklenjena. Ob času torej, ko se je bilo pisalo letno poročilo, ki še govori o pravdi z mestno občino, o kaki pravdi sploh ni moglo biti več govora, ker je občina vže imela delnice upravnih svetnikov v svojih rokah. Da je upravnim svetnikom pač postajalo nekoliko vroče, dokazuje dejstvo, da so pred občnim zborom sklicali izreden občni zbor, ki so na njem spremenili ono točko pravil, ki pravi, da prepire med družbo in delničarji razsoja razsodništvo. To točko so tako spremenili, da naj to točko

Nekaj pač: redila sta se mu podbradek in trebuh. In to je bilo vse. Časih pa je postal celo zverinski. V takih trenutkih je bil ubogega konja, da so se mu odpirale krvave rane, a on sam je klel na vse pretege: njegova natura je bila takrat nižja od konjske. Kljub naporem konjevim je ostal navaden človek, s sirovim, rdečim obrazom, kakor tisoči drugih. Njegovi možgani so vodeneli od brezdelja in zadovoljstva.

Kdo bi se tedaj čudil, da sta vrela v konjevem srcu srd in zaničevanje nad človekom in kdo bi mu zameril, da se je zahotelo našemu konju po stepi, po onih brezmejnih ravninah, kjer je dom jasne prostosti! Oj, kako je hrepenel po njej...

„Brezmejna step, prosta, brez vhoda in izhoda, z večnim solncem, s skladi sočne trave in s srebrnimi studenci... O, brezmejna step!“

O teh čudnih željah so zvedeli njegovi tovariši. Ali, oj žalost, kako malo jih je bilo, ki so mu pritjevali in ž njimi vred hrepeneli po življenju, vrednem konjske nature. Ogromna večina, predvsem oni, ki so vlačili najtežja bremena in zobali le osat, oni so se mu posmeho-

razsoja — redno sodišče. Tako piše uvodom imenovani časopis, ki se poleg tega izraža v ne baš laskavih izrazih o upravnih svetnikih ter kranjskem Nemštvu. Za nas je velikega pomena, da je gospodarsko podjetje, ki je bilo dosedaj v nemških rokah, dobilo slovenske gospodarje. Bo li pa založena glavnic donala zadostnih obrestij, o tem bo govorila — bodočnost.

K občinskim volitvam v Železnikih. Glede na dopis, priobčen v Vašem listu z dne 16. t. m. št. 66 pod zaglavjem: „K občinskim volitvam v Železnikih“, zahteva podpisano županstvo na podlagi § 19 tiskov. zak., da sprejmete v zakonitem času in na zakonitem mestu sledeči popravek: 1. ni res, da je sebičnost in častiželjnost dosedanega občinskega odbora pritirala nekdanj znameniti trg tako daleč, da se bo kmalu reklo: Železniki so bili. — 2. Ni res, da se je podpisani župan, šele po nalogu deželne vlade prisiljen, začel brigati za železno obrtno zadrugo; res pa je, da ni prejel nikakega tozadavnega naloga od deželne vlade, nego je takoj pri ustanovitvi te zadruge prostovoljno prevzel mesto zadružnega blagajnika in odpisal prošnjo za podporo na c. kr. ministrstvo. — 3. Ni res, da je dosedanji občinski odbor bil popolnoma v rokah Globočnikov; res pa je, da je obstojal iz nezavisnih in samostojnih mož. — 4. Ni res, da je občinski odbor vsako fužinarjem neugodno pritožbo radi „Kovaškega vrha“ enostavno prezrl oziroma odklonil; res pa je, da občinski odbor v tem oziru ni mogel ničesar storiti, ker se je prepričal, da je „Kovaški vrh“ neovržna lastnina fužinarjev in ker v takih zadevah sploh nima odločevati občinski odbor, ampak c. kr. sodišče, na katero sta se tudi dva posestnika v tej zadevi brezuspešno obrnila. — 5. Ni res, da je občinski odbor pozval orožnike v svrhu, naj bi z bajoneti prisilili ljudstvo k molku, res pa je, da je županstvo zavezano, če treba, tudi s pomočjo c. kr. orožnikov skrbeti za javni mir in javno varnost v občini. — 6. Ni res, da je podpisani župan igral v tej zadevi klaverno ulogo, in ni res, da je bil tukaj le ponižen sluga Antona Globočnika; res pa je, da je uradoval v celi petletni dobi svojega županovanja po najboljši vesti in vednosti in po lastnem prepričanju. — 7. Ni res, da so v občinskem odboru sedeli možje pristaši fužinarjev, ki po zakonu niti volilne pravice niso imeli; res pa je, da so bili vedno občinski odborniki postavno izvoljeni in da ni bila proti njihovi izvolitvi vložena nikdar nobena pritožba. — 8. Ni res, da se je svoječasno popravilo volilni imenik zadnje noč pred volitvami pod Levičnikovim vodstvom tako, da je bila zmaga pri volitvah zagotovljena omenjenim gospodom (seil. fužinarjem) in njihovim pristašem; res pa je, da je volilni imenik odgovarjal vedno točno predpisom zakona in da ni bilo v tem oziru nikdar nobene pritožbe. — 9. Ni res, da se je zgodilo v občinski upravi še nebroj drugih krivic, res pa je, da se je vedno pravično postopalo. —

vali in rogali najbolj. Rekali so mu, da je sanjač, da so njegove besede goljufive in bogokletne.

„Konj je konj; grdo je, če se punta proti svojemu gospodarju, ki ga mu je Bog odločil, da mu dela, da ga živi. Siromaki smo; kaj hočemo?“ ...

Celo obsojali so ga, da se sramuje svoje hoje po štirih in mu očitali, da hoče odslej hoditi le po dveh. In to so bili njegovi tovariši!

Nekega dne pa je porabil ubogi konj lepo priliko in veselo je zdirjal po cesti — v gozd, v log. Oj, to je bilo veselja! Sedaj je bil prost, prost kot nikdar poprej. Veselja pijan je skakal, enako žrebetu, rezgetal in kopal s kopiti, da je pršilo krog njega. Veselil se je solnčne svetlobe, ki je polnila vzduh vsenaokrog, ki se je razlivala po rožnatih preprogah livad, veselil se je velikanskega in prozornega svoda. Vendar enkrat! O, dragocena step! ...

Ali, to ni trajalo dolgo. Ljudje, enaki njegovemu gospodarju, sirovi po obrazih in notranjosti, so ga obkolili in vjeli. Postal je zopet suženj, kot je bil poprej. Godilo se mu je še slabše. Gospodar njegov se je jezil nad njegovo pregrešno upornostjo, tepel ga je češčeje in v

10. Ni res, da misli podpisani župan, da je na župansko čast intabuliran; res pa je, da se bo z veseljem znebil tega težavnega posla, ki mu je povzročil poleg dela in sitnosti še škodo na zdravju in premoženju. — Županstvo Železniki, dne 19. listopada 1906. Franc Košmelj župan.

Nekoliko popravka. Pod tem naslovom je sklepal vsi Bistrici znani dopisnik v 270 št. Slov. Naroda neko reč, kakor ima sploh „on“ navado. Braniti hoče osebo il. bistriškega župana A. Tomšiča, češ, da ga je N. List osebno napadal. Bravei N. Lista dobro vedo, da župan osebno ni bil nikdar napaden, pač pa pozvan, da prepreči rabo nemščine pri občinskih sejah, kar je večkrat hotel uvesti znani dr. Žnidarič. O županu pa je bilo rečeno, da je narodnjak. Ker pa dopisnik Slov. Naroda javno poziva dopisnika N. Lista: s čim se je župan tako pregrešil, da ga N. List napada, in hoče javnost nalagati, naj sledi tem besedam najprej odgovor dopisniku Slov. Naroda. Prvo to, da naj bi se dopisnik N. Lista vselej podpisal s svojim imenom, naj bi poslal dopis temu ali onemu listu, in ne bi, iz strahu, da pridejo lažnjiva poročila na dan, podpisal tujo osebo. Narodov dopisnik že ve, kaj to pomeni; če bo pa še pošiljal zavite popravke, pa bo vedelo to tudi uredništvo nekega slovenskega dnevnika. Dopisnik pravi v Narodu: dopisnik Našega Lista hoče delati spor v občini. Narodovci smatrajo namreč za „delanje spora“, če se razkrijejo škandali, ki javnost interesujejo. Tako je tudi v Il. Bistrici mnogo gnjilega. Pač pa je sejal v Narodu ravno dopisnik tistega članka vedno dovolj neresnic; seveda takrat, ko je Narod stal pod „imuniteto“. Sedaj pa spregovorimo še o po Narodu hvalisanem županu A. Tomšiču. Dopisnik Naroda pravi med drugim: ali je župan zato napadan, ker je velikodušno daroval prostor za gasilni dom. Resnici na ljubo: prostor, last županovih pastorkov, je župan, kot varuh mladoletnih, sporazumno daroval gasilnemu društvu, toda za 1000 K., ki mu jih bode društvo, če mu jih še ni, moralo plačati. Ali se pravi to „velikodušno darovati!“? Potem piše dopisnik: župan Tomšič je narodnjak; mi ne pravimo, da ni; toda pripomnimo: o pravi narodnosti nima pojma, ker bi sicer ne imel poleg napisa „kopališče“ še „Bäder“, kar je v Bistrici čisto nepotrebno. Potem tudi piše dopisnik z uprav prirojeno zavistostjo: kako je samo olepšal pri „Ivetu“, kar mu je le častitati. Smeh nas sili. Seve bravei Slov. Naroda ne vedo, da je tista olepšava pri „Ivetu“ storjena na njegovem posestvu, pravzaprav posestvu pastorkov. Če bi se hotelo pa vsakemu posestniku, ki olepša svojo hišo in vrt, častitati, bi treba, da bi vsaj po leti, ko se največ olepšuje, imeli listi dnevno posebne priloge za te hvalospeve. Eno je pa Narodov dopisnik zadel; pravi namreč: dopisnik N. Lista naj okrog sebe pogleda, gradiva je več kot dovolj. Ko bi se dopisnik N. L. ozrl, ne daleč od svojega stanovanja, g.

jasli mu je pokladal odslej le suho slamo in osat. Drugi konji pa so se mu posmehovali in kazali nanj: „Glejte ga, uporneža; — sramuje se svoje nature! Za koga neki je vstvarjen bič in osat, ako ne za nas konje? Kaj hočemo? Res, siromaki smo, ali drugače“ ...

Oj, to je bolelo, bolelo ...

Njegovo telo je postajalo od dne do dne mršavejše, kosti njegove so postajale vidnejše, kot bi hotele prodreti kožo in pokazati svetu svetu svoje najžalostnejše oblike. Dlaka mu je postala dolga in mršava, ogenj njegovih oči je ugasnil in glava mu je klonila globoko k tlom.

Ubogi konj!

Nekoč je moral zopet vleči težek tovor navkreber. Moči so ga zapuščale in pred očmi mu je postajalo megleno. Padel je v jarek. V tistem času se privleče mimo njega eden njegovih sodrugov, eden izmed onih brezštevilnih zadovoljnežev, ki so prodali v svoji zaslepljenosti in lažnjivi skromnosti svoje življenje za pest ovsa. Akoravno sam komaj živ, se ozre zaničljivo na umirajočega tovariša in ga v slovo krepko — brene.

Nato je ubogi konj izdihnil.

dopisnik Naroda, kam bi zadel?! Ali ne ravno na ono, od vas po Narodu pred letom izkričano: „prodano posestvo, največje v fari.“ Tu bi moral vzeti v roke pero in javiti javnosti popolno resnico, in resnično zavito tedanje poročilo bi dobilo pravo luč. Pa tudi drugega podobnega bi se dobilo preveč. Toliko vam in vsem za danes. Če hočete še, na svidenje! F.

Z Bučke nam poročajo: Bučljani smo kakor prerok v puščavi: že leta in leta kličemo po ureditvi naših cestnih razmer, toda nobeden pristojnih faktorjev se ne gane. L. 1899. je zažrtal sevniški inženir novo cesto, in od tedaj spi vsa zadeva spanje pravičnega pri kompetentnih oblasteh. Deželni poslanec g. Dular se ne gane, okrajni cestni odbor se ne gane; cesta je pa taka, da sejmarji, ki prihajajo na naše sejme, pravijo: tukaj je gotovo hudič mlade imel. Prosimo in zahtevamo v to postavljene osebe, da preložitev ceste spravijo v pravi tir in da se iznebimo tega nadležnega izreka. Sicer nastopi za te gospode dan plačila ob volitvah: mi jih bomo tehtali in našli prelahke.

Od upravnistva.

Prosimo vse tiste cenj. naročnike, ki še niso poravnali naročnine, naj jo blagovolé poslati takoj. V ta namen smo priložili današnji številki poštne nakaznice.

Raznoterosti.

Naši Zapiski, socialna revija (št. 11) imajo sledečo vsebino: Dva politična programa; — Dr. Demšar: O spolnih boleznih (konec); — As: Zanimarjena in pokvarjena mladina; — Poglavlje o našem gledišču; — Pregled (gospodarstvo, politika, razno); — Književnost; — Juri Jager: Moj Bog (pesem).

„Slovenska šolska Matica“ in pa „Društvo slovenskih profesorjev“ name ravata izdajati: 1) znanstveno-poučne spise v popularni obliki in 2) komentarje k raznim šolskim klasikom rimske in grške literature. Uredniško delo prevzame „Društvo slov. profesorjev“; založništvo pa „Slov. šolska Matica“.

Slovenci! Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je založila za božične praznike in novo leto dvoje vrst razglednic, ki se razpošljejo začetkom decembra po vsi slovenski zemlji. Na tisoče in tisoče razglednic roma ob božičnih praznikih iz kraja v kraj, vsak ima znancev in sorodnikov, ki jim z veseljem čestita za novo srečno leto. Dozdaj so imele pri nas od tega dobiček samo nemške židovske tvrdke, dočim je na Češkem „Matica Školska“ vsako leto do-

bivala tisoče od svojih razglednic. In to bodi poslej tudi pri nas. Razglednice bodo umetniško delo, krasnejše nego smo jih bili vajeni dozdaj. Dolžnost vsakega zavednega Slovenca je, da ne pošilja nikakih nemških tujih razglednic, ampak da seže po razglednicah naše šolske družbe in s tem ob priliki novega leta daruje v narodni namen denar, ki bi šel sicer v tuje roke. Slovenske trgovine naj se zglase pri vodstvu in naj izpričajo, da so res narodne. Dokažimo vendar enkrat, da znamo biti svoji na svojem. Opozarjamo posebno svoje podružnice, zlasti tiste, ki so spale do sedaj. Vse ob tem času razširjajte družbine razglednice in kar spada zraven — naš narodni kolek. Apeliramo na narodno ženstvo, naj zopet ob tej priliki pokaže, kako se zaveda svoje naloge. Ako vsak tako izpolni svojo dolžnost, dobila bo Ciril-Metodova družba lep novoletni dar, mi pa s tem na izgubimo ničesar, ker bi isti denar zmetali tujcu v roke. Torej: „Mal položi dar, domu ne altar“, to nam veljaj posebno še ob bližajočem se božiču in novem 1907. letu. — Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda. V Ljubljani, dne 27. novembra 1906.

Zakonski načrt za ureditev dalmatinske plovbe, ki ga ima drž. zbor rešiti, obsega v glavnem sledeče odredbe: Za redni dalmatinski parobrodni promet se ustanovi nova družba obstoječa ob sodelovanju Lloyda iz vseh dalmatinskih obrežnih podjetij izimši lokalno tvrdko: Iva Račića v Cavtasu in plovbeno podjetje v Kotoru. Nova družba — „Dalmatia“ bo imela 41.000 delnic po 200 K, torej kapital v znesku 8.200.000 K. — Vrednost parobrodov, ki jih prevzame nova družba kot aport je cenjena na 6.056.106 K; diferenco bo treba plačati v gotovini; podjetje bo finansiral konsorcij Jadranske banke v Trstu, Trgovske banke in Hrvatske kreditne banke v Dubrovniku ter Prve ljudske dalmatinske banke v Spljetu. Državna subvencija bode znašala 1.500.000 K, torej 400.000 več kot jo je doslej dobival Lloyd in vse dalmatinske družbe skupaj. — Sedež družbe še ni določen; „Crvena Hrvatska“ poroča od dobro informirane strani, da bo Dubrovnik.

Cene mesa nekdanj in sedaj. Rast cene mesa nam kažejo naslednje številke: Leta 1812. je veljal kg govejega mesa 37 vinarjev, l. 1820. 38 v, l. 1830. 43 v, l. 1840. 50 v, l. 1850. 65 v, l. 1860. 83 v, l. 1870. 1 K 13, l. 1880. 1 K 23 v, l. 1890. 1 K 21 v, l. 1900 1 K 50 v. — V osemdesetih letih se je cena torej početvorila.

Izborna zalogo vsakovrstnih novih in starih vin v sodih in steklenicah priporoča

ANTON MÜLLER

vinotržec v Domžalah
(Kranjsko).

Novost! Efektno!
Krasno angeljsko zvenenje na božičnem drevesu
6 pozlač. angelji, 30 cm vis. Nastavek na vrhu nezlomen.
Jamstvo za brezhibno delovanje.
Najnovejši in najlepši okraski za božično drevesce!
Naj ga ne manjka v nohni krščanski družini!

Od treh sveč proizvajana gorkota vrti gonilno kolesce, na tem kolescu vi-seče kroglice udarjajo na tri zvonce in na ta način nastane tako prijetno doneče zvončkanje, da napolnjuje mlade in stare neko skrivnostno božično veselje.

Gena s kartonom in navodilom za uporabo franco proti predplačilu za komad

K 1-50

3 komadi K 4-
6 komadov „ 7-50
12 „ 13-50
Proti povzetju 20 v. več.
Če komu ne ugaja,
dobi denar vrujen!
Naročiti je pravočasno pri tvrdki

Hanns Konrad

prva tovarna za ure v Brüx-u št. 2075, Češko.

Moj 200 strani obsežajoč glavni katalog s 3000 podobami se pošlje na zahtevo vsakemu zastoj in poštne prosto.

Brezskrbno
družinsko srečo garantira najvažnejša knjiga o preoblagodarjenju z otroci. Z nad tisoč zahval. pismi pošilja diskretno proti 30 v. v avstr. poštah znamkah ga. A. Kaupa, Berlin S. W. 296 Lindenstrasse. 50.

Oglejte si — **poljedelskih strojev**, slamoreznic, čistilnic, mlatilnic, gepelnov in preš za grozdje in sadje, štedilnikov, peči, železnih nagrobnihih križev itd. pri
FR. STUPICA V LJUBLJANI
na Marije Terezije cesti št. 1
in na Valvazorjevem trgu 6, nasproti Križanske cerkve.

Ravnatom zamorete kupiti vsak čas po najnižjih cenah traverze, železniške šine, cement in vse druge stavbne potrebščine, razno orodje, sesalke za vodo, vino in gnojnice, vseh vrst tehtnice in uteži in vse druge v železninsko stroko spadajoče predmete.

Čudovita zbirka sveta!

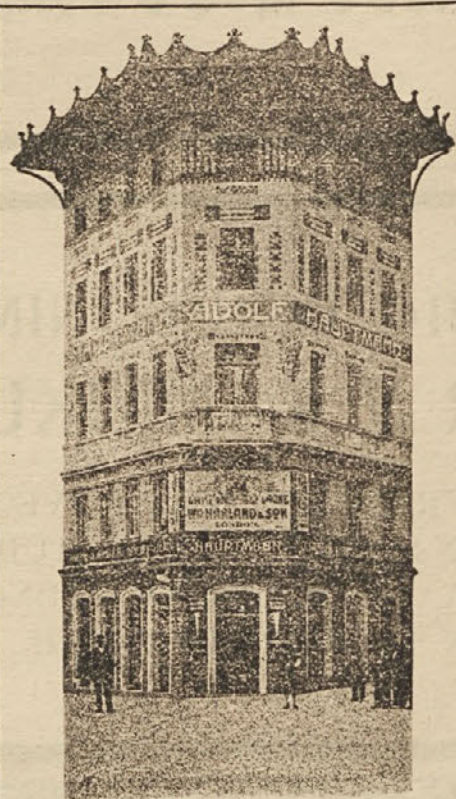
50 kom. za samo gld. 2-50

1 sprelepa večkrat z uradnim pat. varovana anker-remontoir-žepna ura s pismeno fabriško garancijo za dober in natančen tok, 1 fina oklepna verižica iz double-zlata, 2 prstana iz amerik. double-zlata z imit. briljanti (za gospoda in damo), 2 gumba iz double-zlata za zapestnice (ostaneta vedno nova), 3 nprsní gumbi, 3 gumbi za zavijane ovratnike, 1 fin žepni nožič z napravo, 1 zelo lepa svilen ovratnica, svetla ali temna, 1 dražestna igla za ovratnico s simili-briljantom (doublirano), 1 dražestna broža za dame, zadnja novost, 1 krasno toaletno zrcalo, 1 dražestna koristna denarnica, 1 par boutonov z amerik. briljanti, prist. sreb. sekiricami, 1 f. nikelnasti pisalnik, 1 pat. vremenski barometer, 1 garnitura 20 komadov različnih pristnih inozem. pisemskih znamk, 1 fini cigaretni odrezalnik (nikel), 1 pat. držalo za ovratnice, 1 album najlepših razgledov sveta. — Vse skupaj z elegantno anker-remontoir-žepno uro, koja sama je dvakrat toliko vredna, velja gl. 2-50. Dobi se, če se denar naprej pošlje ali po povzetju pri centralni zalogi patent. ur in draguljev

S. Urbach, Krakov št. 58.

NB. Pri naročilu dveh paketov se pridene 1 prima angl. britev zastoj. Neugajajoče se zamenja ali denar vrne, in je torej vsak riziko popolnoma izključen.

Prodaja na debelo.

Priznano najboljša **oljnate barve**

zmlete s stroji najnovejše sestave, prekašajo vsako konkurenco po finosti, ki omogočijo z jako majhno množino pobarvati veliko površino, razpošilja po nizkih cenah

Adolf Hauptmann
v Ljubljani

prva tovarna oljnatih barv, firneža, laka in steklarskega kleja.
Zaloga slikarskih in pleskarskih predmetov.

Ilustrovani ceniki dobe se brezplačno.

Prodaja na drobno.

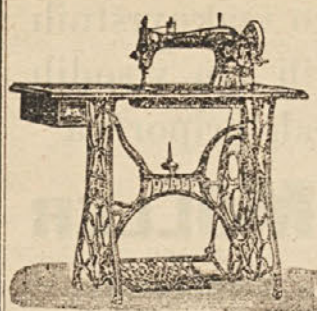
PFAFF šivalni stroji

so najboljši

za družinsko uporabo.
Šivajo, krpajo in vežejo.
Nepreosljivi za obrtne namene,
šivajo naprej in nazaj.
! Kroglasto ležišče !

Glavni zastopnik
Fr. Tschinkel

Ljubljana • Kočevje
Mestni trg 9. v gradu.
52-25

6dlikovana

v Parizu s častnim
križcem, diploma in
zlato medaljo.

Patentirana

v 30 državah.

Streha prihodnosti!

Cementna zarezna strešna opeka

iz portland-cementa in peska

Praktična! Lepa!

Trpežnejša in bolj lahka streha, kakor iz
vsake druge vrste strešnih opek iz ilovice.

Edini izdelovatelj za Kranjsko:

Janko Traun

izdelovatelj cementnih na Glincah
pri Ljubljani.

Zakonito zavarovano.

Vsako ponarejanje in ponatiskovanje kaznjivo.

Edino pravi je

Thierryjev balzam

le z zeleno znamko z nuno.

Staroslaven, nepreosljiv zoper mo-
tenje prebavljanja, krče v želodec, ko-
liko, prehlajenje (katar), prsne bolezni,
influenca itd. itd.

Cena: 12 malih ali 6 dvojnatih steklenic ali 1 velika po-
sebna steklenica s patent. zamaškom K 5.— franko.
Thierryjevo centifolijsko mazilo splošno znano kot „non plus ultra“
za vse še tako zastarane rane, vnetja, poškodbe, ture in
otekline vseh vrst. — Cena: 2 lončka K 3-60 franko raz-
pošilja le proti predplači ali povzetju 50

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogaški Slatini.

Brošuro s tisoči zahvalnih pisem zastoj in franko.
Dobiva se skoro v vseh lekarnah in medicin. drogerijah.

Poskusite

in priporočite
izdelke

Vydrove tovarne hranil
v Pragi VIII. Cenovnik zastoj.

Zdravnik-strokounjak

univ. med. Dr. Bogdan Derč

usoja si javiti, da ordinira

v Ljubljani, Sodnijske ulice št. 1, 1. nadstrop.

vsaki dan od 10. do 11. in od 2. do 4. ure

za otroške in notranje bolezni.

Brezplačna ordinacija za otroške bolezni v mestnem ambulatoriju
„Mestni dom“.

**Razpošiljanje blaga
na vse kraje sveta!**

**Najcenejša, največja
eksportna tvrdka!**

H. Suttner urar Ljubljana

Mestni trg nasproti rotovža, preje v Kranju
priporoča svojo veliko, izborno zalogo finih

švicarskih ur

brilantov, zlatnine in srebrnine v ve-
liki izberi po najnižjih cenah.

V dokaz, da je moje blago res fino in dobro,
je to, da ga razpošiljam po celem
svetu. Na stotine pohvalnih pisem je vsakomur prosto-
voljno na ogled, da se lahko sam prepriča.

Prosim, zahtevajte veliki novi cenik, ki se
pošlje zastoj in poštnine prosto. 26-30

Le „Zvezdna“ cikorija

iz Prve jugoslovanske tovarne
za kavine surogate v Ljubljani

je pravi slovenski izdelek!

Tiskovine

za industrijo, trgovino
in obrt
od navadnega trgov-
skega zavitka do ob-
širnega cenika.
Tisk umetniških raz-
glednic.
Postrežba točna.

**TISKARNA KNJIG IN UMETNIN
A. SLATNAR V KAMNIKU**

IZVRŠUJE NAJRAZNOVRSTNEJSE ENO- IN VEC-
BARVNE TISKOVINE IN SPREJEMA V TISK TUDI
NAJOBSEZNEJŠA DELA. □ □ IZVRŠITEV VEDNO
□ PRIZNANO LICNA IN PO ZMERNIH CENAH. □

Založništvo

„Našega Lista“ s pri-
logo „Kamničan“ in
„Slov. Gospodinja“ ter
„Oglasnika“.

Trgovina s papirjem
in pisalnimi potreb-
ščinami.

Knjigoveznica.